

Světové zdravotnické shromáždění udělalo krok k pandemické dohodě

zdravotnickydenik.cz/2024/06/svetove-zdravotnicke-shromazzeni-udelalo-krok-k-pandemicke-dohode

4. června 2024

Foto: WHO/Pierre Albouy

4.6.2024

Politika a ekonomika

Světové zdravotnické shromáždění se na svém 77. výročním zasedání dohodlo na balíčku zásadních změn Mezinárodních zdravotnických předpisů (IHR) a přijalo konkrétní závazky k dokončení celosvětové pandemické dohody, která by měla být nejpozději do roka hotová. Na shromáždění, které probíhalo v Ženevě od 27. května do 1. června, se sešli zástupci více než 190 zemí včetně České republiky.

„Úprava Mezinárodních zdravotnických předpisů posílí schopnost zemí odhalit budoucí ohniska nákazy či pandemie a reagovat na ně tím, že posílí národní kapacity a koordinaci mezi partnerskými státy v oblasti dohledu nad nemocemi, sdílení informací a reakce. Stavíme na spravedlnosti a pochopení, že zdravotní hrozby neuznávají hranice států a že připravenost je kolektivním úsilím,“ řekl generální ředitel Světové zdravotnické organizace (WHO) Tedros Adhanom Ghebreyesus.

IHR jsou právně závazným souborem mezinárodních pravidel pro řízení globálních zdravotních krizí, který byl schválen před téměř 20 lety. Pandemie covidu ovšem poukázala na potřebu tento rámec posílit a přizpůsobit současnosti. Dohody Světového zdravotnického shromáždění na balíčku změn Mezinárodních zdravotnických předpisů se povedlo dosáhnout po dvou letech intenzivních jednání v sobotu 1. června, tedy poslední den shromáždění. Zároveň bylo stanoveno datum pro dokončení jednání o navrhované pandemické dohodě.

Foto: WHO/Pierre Albouy

„Rozhodnutí uzavřít pandemickou dohodu během příštího roku ukazuje, jak silně a naléhavě ji státy chtějí. Není totiž otázkou, jestli další pandemie přijde, ale kdy přijde. Posílení Mezinárodních zdravotnických předpisů poskytuje silný impuls k dokončení pandemické dohody, která, jakmile bude hotová, může pomoci zabránit opakování devastace zdraví, společností a ekonomik, již způsobil covid-19,“ doplňuje Ghebreyesus.

Tyto dva kroky navázaly na poznatky získané z několika celosvětových mimořádných událostí v oblasti zdraví včetně covidové pandemie. Jejich cílem je zajistit, aby ve všech zemích byly zavedeny komplexní, robustní systémy na ochranu zdraví a bezpečnosti lidí na celém světě před riziky budoucích epidemií a pandemií.

Závazek k podpoře rozvojových zemí

Balíček změn IHR posílí celosvětovou připravenost, dohled a reakci na mimořádné události v oblasti veřejného zdraví včetně pandemií. Nově byla zavedena definice pandemické pohotovosti (pandemic emergency), která má zajistit účinnější mezinárodní spolupráci při reakci na události, jež mohou vést k pandemii. Pandemická pohotovost představuje vyšší úroveň poplachu, která staví na stávajících mechanismech IHR, včetně stavu mezinárodní nouze v oblasti veřejného zdraví. Pandemickou pohotovost vyvolává přenosná nemoc, která má potenciál velkého geografického rozšíření do více států, v nichž následně hrozí vysoké riziko zahlcení zdravotnických systémů. Může jít také o infekci s vysokým rizikem, že způsobí zásadní sociální a/nebo hospodářské problémy, včetně narušení mezinárodní dopravy a obchodu, kde je třeba rychlá, mezinárodně koordinovaná reakce se zapojením celých vlád a společností.

Další schválenou novinkou v IHR je závazek k solidaritě a rovnosti v přístupu k financování a léčivým přípravkům. To zahrnuje zřízení koordinačního finančního mechanismu pro spravedlivé řešení potřeb a priorit rozvojových zemí včetně posilování a udržování nejdůležitějších kapacit, prevence, připravenosti a reakce na mimořádné události.

Nově by také měl vzniknout Výboru smluvních stran (States Parties Committee), který má podporovat spolupráci mezi smluvními státy za účelem zavádění nového znění Mezinárodních zdravotnických předpisů. V neposlední řadě mají být vytvořeny národní autority pro IHR, které budou koordinovat implementaci nové podoby předpisů.

„Zkušenosti s epidemiemi a pandemiemi, od eboly a ziky po covid-19 a mpox, nám ukázaly, kde celosvětově potřebujeme zapracovat na dohledu nad veřejným zdravím, zlepšit reakci i mechanismy připravenosti,“ podtrhává předseda pracovní skupiny pro IHR Ashley Bloomfield z Nového Zélandu. „Úprava Mezinárodních zdravotnických předpisů posiluje mechanismy naší kolektivní ochrany a připravenosti na epidemie a pandemickou pohotovost.“

Dnešní ukázka silné celosvětové podpory přísnějších předpisů také poskytuje velkou podporu při vyjednávání o tolik potřebné mezinárodní pandemické dohodě,“ doplňuje spolupředseda pracovní skupiny Abdullah Assiri ze Saúdské Arábie.

Pandemická dohoda by měla být do roka na stole

Při jednání o pandemické dohodě se země rozhodly prodloužit mandát Mezivládního vyjednávacího výboru zřízeného v prosinci 2021, aby dokončil svou práci na pandemické dohodě do jednoho roku, tedy do Světového zdravotnického shromáždění v roce 2025.

„Mezi všemi členskými státy panovala jasná shoda na potřebě dalšího nástroje, který by světu pomohl lépe bojovat s plně rozvinutou pandemií,“ řekla předsedkyně Mezivládního vyjednávacího výboru pro pandemickou dohodu Precious Matsoso z Jihoafrické republiky. „Dnešní výsledek při schvalování změn Mezinárodních zdravotnických předpisů poskytne impuls, který potřebujeme k dokončení pandemické dohody. Zjevně máme vůli a nyní i čas potřebný k dokončení této generační dohody,“ dodává spolupředseda výboru Roland Drieece z Nizozemska.

Dohodu na revidovaných Mezinárodních zdravotnických předpisech a další práci na pandemické dohodě vítá také Evropská komise. „Je to signál, že mezinárodní solidarita a spolupráce v důležitých zdravotních otázkách jsou i nadále silné. Jak jsme všichni v minulých letech viděli, hlavní zdravotní problémy, kterým dnes čelíme, nerespektují hranice, a multilaterální řešení jsou jediným způsobem, jak jim čelit,“ konstatuje komisařka pro zdraví a bezpečnost potravin Stella Kyriakides.

Foto: Ministerstvo zdravotnictví

Na Světovém zdravotnickém shromáždění v Ženevě byli přítomni také zástupci České republiky. V úterý 28. května na plénu vystoupil vrchní ředitel pro legislativu a právo ministerstva zdravotnictví Radek Polícar, který ve svém projevu zdůraznil význam zdraví jako univerzálního práva. Za Českou republiku také znovu apeloval na udělení pozorovatelského statusu pro Tchaj-wan, který měl již v letech 2009 – 2016.

-mk-